

Bosna i Hercegovina i Srbija se već 25 godina ne mogu dogovoriti o liniji razgraničenja pa se granicom smatra rijeka Drina. No, Drina se pomjera i to pravi probleme. Zbog velikih naslaga šljunka u koritu razliva se na lijevu ili desnu stranu, praveći novo korito i ostavljajući 700 hektara bosanskohercegovačke teritorije u Srbiji i 2.900 hektara srbijanske teritorije u BiH.

Između Bijeljine i graničnog prelaza sa Srbijom nalazi se tabla koja upozorava da je to teritorija Srbije. Postavio ju je srbijanski političar Živan Jakšić koji svakodnevno prelazi granicu i ilegalno kopa šljunak na obali Drine. Iako su u okviru Bosne i Hercegovine (BiH), hektari Jakšićeve zemlje pripadaju Srbiji. Uz Jakšićevo imanje smještena je šljunčara firme „DMS Company“ koju vodi bosanskohercegovački političar Milan Dakić. Njegova firma je u BiH, a šljunak ilegalno kopa dvadesetak metara dalje - iz srbijanske zemlje, na istoj obali Drine. Obojicu su građani birali da budu dio vlasti i rade za javno dobro, a oni su iskoristili nedostatak kontrole na ovom području da bi nezakonito zaradili novac.

Kako bi Semberija bila zaštićena od poplava, šljunak se mora vaditi iz korita rijeke, a ne sa njenih obala kako to ilegalno rade šljunčari. Raskopavajući obale, oni omogućavaju da Drina plavi plodnu Semberiju.

„Zbog tog divljeg eksploataisanja šljunka veoma mali broj ljudi uzima iz korita, ne čisti se Drina“, kaže gradonačelnik Bijeljine Mićo Mičić.

Posljednje poplave iz 2014. godine napravile su stanovništvu Bijeljine štetu od skoro 400 miliona maraka.

### **Politika i biznis**

Milan Dakić je poslanik Demokratskog saveza u Narodnoj skupštini Republike Srpske već šest godina, ali nikada nije učestvovao u skupštinskoj raspravi. Bez obzira na to, on ne odustaje od politike pa je i ove godine nosilac izborne liste za Skupštinu Opštine Bijeljina. U Semberiji je poznati šljunčar. Njegova firma se bavila samo uzgojem voća i povrća do 2013. godine, kada je Dakić odlučio kopati šljunak zbog najave velikih građevinskih projekata - gradnje autoputa i obilaznice oko Bijeljine. Iako on vodi posao, formalna vlasnica firme je njegova majka. Da je ostao vlasnik na papiru, to ne bi smio raditi. Njegova firma je na samom rubu „ničije zemlje“, na parceli koja se u katastarskim knjigama vodi kao posljednja uz granicu sa Srbijom. Karte prihvaćene Dejtonskim mirovnim sporazumom granicu sa Srbijom označavaju na Drini pa je pojas riječnog zemljišta od nekoliko kilometara širine ostao između katastarske i dejtonske granice. To je razlog zašto inspekcije obje zemlje, uglavnom, zaobilaze ovu teritoriju. Poslanik Dakić tu vadi šljunak i odlaže ga na svoju deponiju koja se nalazi na parceli u BiH.

Na pitanje novinara odakle mu onda zalihe šljunka odložene u hrpama oko firme, on kaže da je riječ o količinama koje je legalno izvadio prethodnih godina iz Drine u mjestu Međaši. Tvrdi da za to ima dozvole od „Voda Srpske“, javne ustanove koja uređuje i kontroliše vodna područja u entitetu.

Novinari CIN-a su otkrili da to nije istina. Prema podacima „Voda Srpske“, „DMS Company“ je posljednji put 2014. godine legalno izvadio 24.700 kubika šljunka iz Drine u Janji. Iako nakon toga nije imala dozvolu, firma je do polovine 2018. prodala 41.000 kubnih metara šljunka više. Uočen sa istinom o dozvolama, Dakić je priznao da je pogriješio. Odgovornost za ilegalnu eksploataciju je pokušao prebaciti na radnike.

Nadležnost inspektora Republike Srpske na „ničijoj zemlji“ nije zakonski regulisana pa oni ne kontrolišu komad bh. zemlje na desnoj obali. „Međunarodno priznata granica je Drina i, posmatrano iz tog ugla, za nas je to druga država“, kaže portparolka Inspektorata RS-a Dušanka Makivić. I inspektori iz Srbije rijetko posjećuju komad svoje nadležnosti na lijevoj obali u BiH. Opštinski i komunalni inspektori tu nisu bili nijednom u posljednjih pet godina. Vodni inspektori bi u zajedničkim kontrolama mogli raditi sa obje strane rijeke jer Republika Srpska i Srbija imaju Sporazum o saradnji u oblasti integralnog upravljanja vodama donjeg toka rijeke Drine, ali oni to rijetko rade. Bilo kakvo kopanje na riječnim obalama, a kamoli nekontrolisano prekopavanje zbog šljunka, zabranjeno je i u Srbiji i u BiH jer se time povećava rizik od urušavanja i plavljenja naselja. Vodoprivredna preduzeća daju dozvole za eksploataciju šljunka i pijeska iz riječnog korita kako bi se samo očistio put za slobodan protok vode. Za taj posao putem javnog poziva angažuju firme koje moraju platiti izdavanje dokumentacije i naknadu za svaki kubni metar izvađenog materijala. Za to se u ovom dijelu BiH plaća najmanje marka i po, dok je u Srbiji duplo jeftinije.

Iako je odlaganje otpada na obale zabranjeno, Jakšić je uvjeren da gomilanjem građevinskog šuta štiti obalu od urušavanja. „Dolazi često inspektor, kaže svaka čast“, pohvalio se novinarima CIN-a. Utisci jedinog inspektora koji je u posljednjih nekoliko godina bio u pograničnom pojasu su drugačiji od onoga što Jakšić tvrdi. Načelnik Komunalne policije u Bijeljini Ratomir Draganić se sjeća da je bivši bogatički političar palio gume koje su mu dovozili vulkanizeri i da mu bosanskohercegovačka inspekcija nije mogla ništa.

Radne grupe za granicu Srbije i BiH nisu se sastale već 10 godina. Prethodno je srbijanska strana zatražila da se prije potpisivanja dokumenata o granici izmijene katastarske linije na četiri mjesta: oko hidroelektrana „Zvornik“ i „Bajina Bašta“, pruge Beograd - Bar i dijela opštine Rudo. BiH je taj zahtjev odbila, tražeći da se prvo utvrdi granica pa do danas ništa nije promijenjeno. „Mi te zahtjeve ne možemo prihvatiti, mi tražimo da se zaključi ugovor o granici (...), a da onda u interesu obje države počnemo da vodimo razgovore i pregovore oko

nekih pograničnih pitanja“, kaže član Predsjedništva BiH Šefik Džaferović.

Predsjednik komisije za granicu koja u ime Srbije vodi pregovore Veljko Odalović insistira na tome da se prije konačnog potvrđivanja granice riješe sve sporne tačke, ali do toga neće doći ako ne počnu razgovori. „Ovako nećemo ništa rešiti. Ovako ćete vi dobijati različite informacije, ljudi će biti zbunjeni, inspekcijske i ostale službe, naravno, razvlašćene“, kaže Odalović za CIN.

Uska grla Drine na kojima se rijeka najčešće razliva i plavi Bosnu i Hercegovinu nalaze se u Srbiji. Zbog nenadležnosti nad skoro tri hiljade hektara zemlje „Vode Srpske“ ne mogu angažovati domaće firme da očiste taj dio korita. Firmama iz Srbije te lokacije nisu isplative zbog velikih troškova transporta pa Drina ostaje puna šljunka i pod stalnim rizikom od poplava.

Miroslav Milovanović, direktor „Voda Srpske“, kaže da je zbog toga tražio od kolega iz srbijanskog vodoprivrednog preduzeća „Srbijavode“ da potpišu sporazum kojim bi dogovorili da Srbija vodi računa o desnoj, a Republika Srpska o lijevoj obali Drine.

Poplave iz 2014. godine su ostavile grad sa štetom od skoro 400 miliona maraka. Mnogi Semberci koji su odrasli na rijekama kažu da ih od tada ne gledaju istim očima.

Zanemarujući posljedice ilegalne eksploatacije šljunka, krive prirodu za katastrofu.

Gradonačelnik Bijeljine Mićo Mičić zna da Drina nije kriva za poplave: „Najveći problem je i u Drini, i u Savi, i u Bosni i u drugim što se ne čiste korita. Ili se mora dizati nasip, ili se mora čistiti korito. E, tako vam je i sa Drinom“. Iako bi se vađenjem više miliona kubnih metara šljunka iz korita smanjio rizik od poplava, a budžet imao zaradu, entitetske i gradske vlasti godinama troše milione maraka na gradnju obaloutvrda i nasipa. Početkom sljedeće godine bi trebala početi i gradnja drinskog nasipa. Planirana dužina nasipa je 32 kilometra, a samo prva dva kilometra će koštati oko tri miliona maraka.

Izvor: cin.ba